

Fra like rettigheter til like muligheter

Rapport fra Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder (Oslo, 19. april 2017)

Nordens
välfärdscenter

Fra like rettigheter til like muligheter

Rapport fra Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder (Oslo, 19. april 2017)

Utgitt av
Nordens välfärdscenter
© Juli 2017

Prosjektleder: Lars Rottem Krangnes

Forfatter: Lars Rottem Krangnes

Ansvarlig utgiver: Ewa Persson Göransson

Nordens välfärdscenter
Box 1073, SE-101 39 Stockholm
Besøksadresse: Drottninggatan 30
Tel: +46 8 545 536 00
info@nordicwelfare.org

Nordens välfärdscenter
c/o Institutet för hälsa och välfärd
PB 30, FI-00271 Helsingfors
Besöksadress: Mannerheimvägen 168 B
Tel: +358 20 741 08 80
helsingfors@nordicwelfare.org

Rapporten kan lastes ned i norsk og engelsk versjon fra www.nordicwelfare.org

Innhold

Fra like rettigheter til like muligheter.....	1
Om rapporten	4
Inledning	5
Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder.....	7
Anbefalinger til nytt nordisk samarbeidsprogram på arbeidslivsfeltet.....	9
Anbefalinger til konkrete nordiske prosjekter	11
Jevnlig arena	11
Kunnskapsoversikter og kunnskapsspredning.....	12
Initiere og fasilitere nettverk.....	13
Tiltak for et felles nordisk statistikkgrunnlag	14
Forskning om tverrsektorielt samarbeid	15
Nordisk pris for inkluderende arbeidsliv	16
Litteratur.....	17

Om rapporten

Denne rapporten er utarbeidet av Nordens velferdssenter (NVC) på grunnlag av Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder (Oslo 19. april 2017). Ekspertseminaret var finansiert av Nordisk ministerråds embetsmannskomite for arbeidsliv (EK-A), og ble arrangert av NVC i samarbeid med Kompetansesenter for arbeidsinkludering på Høgskolen i Oslo og Akershus.

Hovedmålet med seminaret var bidra med et faglig fundert funksjonshinderperspektiv til arbeidet med Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for arbeidslivssektoren 2018-2021. Samarbeidsprogrammet skal beskrive de nordiske landenes hovedutfordringer på arbeidslivsfeltet, og stille opp målsetninger innenfor delområdene arbeidsmarked, arbeidsmiljø og arbeidsrett. Programmet er planlagt vedtatt høsten 2017.

Denne rapporten presenterer anbefalinger om prioriteringer i programmet, og anbefalinger om konkrete tiltak innenfor rammen av programmet. Tiltakene vil også kunne inngå i en eventuell ny handlingsplan for nordisk samarbeid om funksjonshinder.

Innledning

Høy sysselsetting er selve hjørnesteinen i den nordiske velferdsmodellen. I de kommende årtiene vil en aldrende befolkning i alle de nordiske landene føre til at en lavere andel er i jobb. Dermed utfordres bærekraften i den nordiske modellen. Det er bred enighet om at sysselsettingen i grupper med svakere tilknytning til arbeidsmarkedet, må økes.

I dag har personer med nedsatt funksjonsevne, kroniske sykdommer og psykisk uhelse en betydelig lavere sysselsettingsgrad enn befolkningen som helhet. Dette har vært stabilt over tid. Ingen av de nordiske velferdsstatene har «løst» denne utfordringen. Samtidig finnes det en rekke eksempler på vellykket praksis innenfor enkelte områder eller grupper. Felles kunnskapsoppbygging, kunnskapsdeling og nordisk erfaringsutveksling, ikke minst arbeidsgivere imellom, vil gi landene og enkeltaktørene flere verktøy og bredere kunnskapsgrunnlag i policyutviklingen.

Styrket inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne, i arbeidslivet og de nordiske samfunn generelt, med vekt på den enkeltes evner og muligheter, er i tråd med de nordiske landenes felles verdier om likeverd og at alle skal kunne bidra til fellesskapet. Økt sysselsetting i denne gruppen vil øke verdiskapningen i de enkelte landene, og styrke Nordens samlede kompetanse og konkurransevne. De nordiske landene arbeider med både arbeidslivsinkludering og funksjonshinder også på arenaer som Europarådet, EU og ILO. En vellykket satsing på økt inkludering i arbeidslivet vil bidra til å styrke Nordens internasjonale innflytelse på feltet.

De fem nordiske landene og tre selvstyrende områdene har alle ratifisert FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (UNCRPD). Konvensjonens artikkel 27 slår fast at personer med nedsatt funksjonsevne har rett til arbeid på lik linje med andre, og at partene skal trygge og fremme at denne retten blir virkeliggjort. Innen to år etter ratifisering, og deretter hvert fjerde år, skal landene rapportere til FN om implementering og gjennomføring av konvensjonen. Dette gjør UNCRPD til et naturlig utgangspunkt og verktøy for det nordiske samarbeidet på feltet.

Det er viktig å se nye tiltak og prosjekter i sammenheng med nordiske innsatser knyttet til Agenda 2030 og FNs bærekraftsmål (særsilt nr. 8 om full sysselsetting og anstendig arbeid for alle), samt EUs tilgjengelighetsdirektiv. Samarbeid med andre nordiske aktører og prosjekter i nærings-, utdannings- og sosialsektoren vil også være relevant, for eksempel knyttet til etterutdanning og livslang læring. Slik vil potensielle synergieffekter kunne utnyttes og dobbeltarbeid unngås.

Kunnskapsbasert policyutvikling krever tilgang på ekspertise og brukerkompetanse. Embetsmannskomiteen og Nordisk ministerråds sekretariat og institusjoner (som NVC) besitter selv avgjørende kompetanse på arbeidslivsfeltet, men denne bør suppleres av partene i arbeidslivet, brukerorganisasjoner, kommuneforbundene og forskere. Dialog over tid vil bidra til sterkere nordisk perspektiv i disse målgruppenes arbeid.

[Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder](#), som er satt sammen av i alt 16 myndighets- og sivilsamfunnsrepresentanter fra alle de nordiske landene og selvstyrende områdene, skal ha rådgivende funksjoner og være tilgjengelig for konsultasjoner for alle sektorer i det nordiske samarbeidet, også arbeidslivssektoren. Rådet er dermed en naturlig og sentral partner i utviklingen av nordisk samarbeid på feltet og dekker flere av de nevnte gruppene, men ikke alle.

Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder

Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder samlet i overkant av 50 nordiske eksperter på arbeidsliv og funksjonshinder:

Arbeidsgivere i privat og offentlig sektor som presenterte ulike vellykkede inkluderingsmodeller, representanter for embetsverket på nordisk og nasjonalt nivå, medlemmer i Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder, forskere og NGO-representanter. Blant foreleserne var også en representant for ILOs arbeid med [The ILO Global Business and Disability Network](#), som et vellykket eksempel på konkret, internasjonalt samarbeid om dette temaet.

I tillegg til hovedmålet, å 1) bidra med funksjonshinderperspektiv på arbeidet med det nye nordiske samarbeidsprogrammet for arbeidslivssektoren, skulle seminaret 2) løfte fram konkrete eksempler på tverrsektorielt samarbeid for et inkluderende arbeidsmarked, 3) løfte fram konkrete eksempler på arbeidsgiver som endringsagent, samt 4) bidra til nordisk nettverksbygging på området.

Seminaret var på denne bakgrunn satt sammen av plenumspresentasjoner og gruppearbeid fordelt på to workshopsesjoner. I plenum presenterte arbeidsgivere fra Norden og Latvia sine modeller for inkludering av personer med funksjonshinder generelt eller enkeltgrupper spesielt, som ungdommer med autisme. Workshopgruppene ble blant annet bedt om å identifisere tiltak eller prosjekter *på nordisk nivå*, som mest effektivt kan bidra til a) tverrsektorielt samarbeid på nasjonalt nivå, og b) til at flere arbeidsgivere i Norden jobber aktivt med å rekruttere arbeidstakere fra målgruppa.

Arbeidsgiver som endringsaktør og tverrsektorielt samarbeid var tema som var løftet av deltagerne på Det første nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder, *Employment and Disability – How do we make it work*, som ble arrangert i Helsingfors 19. mai 2016. Dette seminaret ble arrangert av NVC i samarbeid med det finske Instituttet for helse og velferd (THL) og det finske formannskapet i Nordisk ministerråd. Omtrent 20 av deltagerne på seminaret i

2016 deltok også på seminaret i 2017. [Seminarrapporten](#) fra det første seminaret ble levert til Embetsmannskomiteen for arbeidsliv høsten 2016, og presenterte fem konkrete forslag til nye tiltak innenfor det nordiske samarbeidet om arbeidsliv og funksjonshinder. Noen av forslagene er videreutviklet og konkretisert i denne rapporten.

Anbefalinger til nytt nordisk samarbeidsprogram på arbeidslivsfeltet

Med utgangspunkt i Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder, anbefaler NVC:

1. at økt arbeidsdeltakelse og redusert arbeidsløshet blant personer med nedsatt funksjonsevne blir definert som en av *hovedutfordringene* i det nye samarbeidsprogrammet.
2. at økt arbeidsdeltakelse og redusert arbeidsløshet blant personer med nedsatt funksjonsevne blir definert som en av *målsetningene* på området *arbeidsmarked*, alternativt som en *tverrgående målsetning*.
3. at sammenstilling og deling av kunnskap om metoder og tiltak, samt evalueringer og implementering av disse, blir et prioritert virkemiddel herunder.
4. at et funksjonshinderperspektiv, på samme måte som for bærekraft, barn og ungdom samt likestilling mellom kjønnene, skal inngå i alle tiltak og prosjekter som iverksettes i forbindelse med programmet.
5. at målsetninger og prioriteringer i programmet blir sett i sammenheng med de nordiske landenes implementering av FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, og med de tilhørende rapporteringsprosedyrene.
6. at målsetninger og prioriteringer i programmet knyttes til Agenda 2030 og FNs bærekraftsmål, samt EUs tilgjengelighetsdirektiv
7. at samarbeidsprogrammet slår fast at samarbeid med næringssektoren er avgjørende for å nå målet om økt inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne på arbeidsmarkedet, og skisserer hvordan det på nordisk nivå kan legges til rette for dette i gjennomføringen av programmet.
8. at samarbeidsprogrammet viser til at Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder vil være en viktig samarbeidspartner og kunnskapsressurs i utviklingen av tiltak knyttet til arbeidsliv og funksjonshinder, men at gjennomføringsansvaret ligger hos Nordisk ministerråd.

9. at programmet skisserer mål og tiltak for hvordan Nordisk ministerråd og Nordisk ministerråds institusjoner som arbeidsgivere kan arbeide for økt rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne.

Anbefalingene tar utgangspunkt i at samarbeidsprogrammet er bygd opp på samme måte som gjeldende program, med hovedutfordringer, hovedprioriteringer og målsetninger.

Anbefalinger til konkrete nordiske prosjekter

Anbefalingene er utarbeidet på grunnlag av Det første nordiske ekspertseminaret og arbeidsliv og funksjonshinder i Helsingfors 19. mai 2016 og Det andre nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder i Oslo 19. april 2017.

Jevnlig arena

Blant forslagene fra den første rapporten var en videreføring av ekspertseminarene som en jevnlig arena for embetsverk (departement og myndigheter på arbeids-, sosial- og utdanningsfeltet, medlemmer i EK-A og EK-S), arbeidsgiverorganisasjoner, forskere (Nordic Network for Disability Research - NNDR), funksjonshemmedes paraplyorganisasjoner (også for ungdom), kommuneforbund og fagbevegelsen samt Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder, koordinert av NVC. En slik arena bringer disse partnere tettere på det nordiske samarbeidet generelt, og bidrar til en tydeligere kopling mellom forskning, praksis og policynivået. De to første nordiske ekspertseminarene om arbeidsliv og funksjonshinder har blitt svært godt mottatt av målgruppen. Kombinasjonen av å formidle aktuell forskning og å la enkeltarbeidsgivere presenere sine vellykkede, konkrete modeller, har fungert godt.

Evalueringene viser at det er et ønske om å videreføre «en arena som fungerer». I 2016 svarte 95 prosent av deltakerne som deltok i evalueringen at *det nordiske perspektivet var relevant* for dem, i 2017 var tallet 100 (!) prosent. På samme måte har henholdsvis 95 (2016) og 96 (2017) prosent av deltakerne svart at de vil ha stor nytte eller noe nytte av seminaret i arbeidet sitt. Næringslivets og ILOs deltakelse i 2017 kan være bakgrunnen for at 96 prosent dette året svarte at de møtte personer på ekspertseminaret som er eller kan være viktige kontakter i videre arbeid på feltet. Dette var en oppgang fra 76 prosent i 2016.

- NVC anbefaler at ekspertseminarene videreutvikles til en jevnlig arena for nøkkelaktører på feltet, eventuelt med et påfølgende høynivåmøte med utgangspunkt i UNCRPDs artikkel 27 og landenes arbeid med implementering og monitorering av denne.

Kunnskapsoversikter og kunnskapsspredning

Begge ekspertseminarene har løftet fram en rekke eksempler på vellykket nordisk praksis. De fleste er knyttet til lokale initiativ og prosjekter. Deltagerne på ekspertseminarene har pekt på behov for kunnskapsoversikter og målrettet kunnskapsspredning innenfor en rekke områder. «Formidling av løsningskunnskap», også ut til den enkelte arbeidsgiver, var et tema som ble prioritert av ekspertene på seminaret i 2017. Flere løftet også et ønske om en åpen, nordisk database med informasjon om de metoder, tiltak og prosjekter som er utviklet og brukes på feltet i ulike nordiske land, regioner og kommuner.

Aktuelle tema for nordiske kunnskapssammenstillinger som ble løftet opp på ekspertseminarene, var blant annet

- Lokal implementering og organisering av Individual placement and support (IPS)
- Traineeordninger for personer med nedsatt funksjonsevne, i regi av offentlige og private arbeidsgivere
- Erfaringer fra store, multinasjonale konserner som jobber aktivt med inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne: Hvordan kan erfaringene appliseres på offentlig sektor i landene?
- «Flexjobb»: Målrettede innsatser rettet mot personer med nedsatt arbeidsevne, som varierer over tid
- Sosiale entreprenører og frivillig sektor som arbeidsgivere og erfaringsarena for personer med nedsatt funksjonsevne

Kunnskapssamling kan med fordel skje av NVC og andre institusjoner på nordisk nivå, og en jevnlig arena kan tas i bruk for å løfte fram aktuelle rapporter eller sammenstillinger. Kunnskapsspredning til enkeltaktører og policyansvarlige i landene er likevel avhengig av at eksisterende nasjonale kanaler brukes. Deltagerne i eksisterende samarbeidsstrukturer for nasjonale myndigheter og

eventuelle nye nettverk på området blir dermed sentrale aktører og samarbeidspartnere for institusjonen som fasiliterer kunnskapsinnhenting.

- NVC anbefaler at det settes av ressurser til jevnlig kunnskapssammenstillinger om et bestemt tema knyttet til inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet, og til å distribuere denne med hjelp av relevante myndigheters og arbeidsgiverorganisasjonenes eksisterende kanaler på nasjonalt nivå. Sammenstillingen kan publiseres i trykt form eller digitalt.
- NVC anbefaler at det settes av ressurser til å utarbeide en forstudie som drøfter hvorvidt det er mulig å bygge opp en åpen, nordisk database over metoder, tiltak og prosjekter knyttet til arbeidsdeltakelse og funksjonshinder. Dette bør gjøres i dialog med Nordregio og NordForsk.

Initiere og fasilitere nettverk

Seminarer i regi av det nordiske samarbeidet eller dets institusjoner kan være et godt utgangspunkt for å undersøke interessen for å etablere nettverk.

Etablering av nettverk for å styrke utveksling av forskning, erfaringer og vellykket praksis er en hyppig brukt metode i det nordiske samarbeidet, også i regi av NVC. Mange nettverk fokuserer på erfaringsdeling mellom tilsvarende aktører i ulike nordiske land, mens andre består av forskere eller praktikere og arbeider med utvikling av ny kunnskap og felles nordisk kompetanseheving. Nordiske arbeidsgivernettsverk for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne vil kunne ha begge disse funksjonene.

Innspill fra de to ekspertseminarene tyder på at det kan være grunnlag for nettverk for erfaringsdeling om tverrsektorielt samarbeid, for kunnskapsutvikling om inkluderende lederskap og rekruttering, og for kunnskapsutvikling om konkrete habiliterings- og rehabiliteringsmodeller som Individual placement and support (IPS).

En forutsetning for bærekraftige nettverk er at arbeidsformen og det faglige innholdet er relevant for medlemmenes arbeidsoppgaver på nasjonalt nivå. Samtidig kreves det gjerne fasiliteringsressurser på nordisk nivå. Agendaen bør

settes av nettverksmedlemmene selv, mens NVC og tilsvarende aktørers rolle blir som fasilitator.

På Det andre nordiske ekspertseminaret var det stor interesse for ILOs presentasjon av The ILO Global Business and Disability Network, som er "a unique worldwide network of multinational companies, national employers' organizations, business networks and disabled people's organizations (DPOs) working in collaboration to promote disability inclusion in the workplace".

Dette nettverket har i dag en europeisk avdeling som møtes årlig. Telenor er den eneste nordiske representanten i tillegg til to funksjonshinderorganisasjoner. Ekspertseminarene har vist at det foregår en rekke lignende initiativer i regi av større nordiske arbeidsgivere, med lav eller ingen kjennskap til hverandre. Den nordiske modellen med trepartssamarbeidet i arbeidslivet og de nordiske landenes lignende systemer for støtte til inkludering på den enkelte arbeidsplass er en naturlig bakgrunn for en egen nordisk avdeling av nettverket.

- NVC anbefaler at det arrangeres et nordisk møte for nøkkelaktører, for å undersøke interessen for å danne nettverk for ulike tema knyttet til arbeidsliv og nedsatt funksjonsevne.
- NVC anbefaler at mulighetene for en nordisk avdeling av The ILO Global Business and Disability Network undersøkes, i samarbeid med ILO. Ett årlig møte vil kunne legges i tilknytning til det europeiske møtet, og fasiliteres av NVC.

Tiltak for et felles nordisk statistikkgrunnlag

Et forslag i rapporten fra det første ekspertseminaret, var innatser for å bedre det fellesnordiske statistikkgrunnlaget. Det ble skissert et samarbeid mellom NVC, NOSOSKO og eventuelt NordForsk, Nordregio og de nasjonale statistiske byråene. Nordisk nettverk for forskning om funksjonshemming (NNDR) ble nevnt som en aktuell samarbeidspartner utenfor det offisielle nordiske samarbeidet.

I 2016 publiserte Statistisk sentralbyrå (SSB) i Norge rapporten *Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet i Norge og Sverige – Årsaker til ulik andel sysselsatte*. Rapporten undersøker mulige reelle forskjeller i arbeidsmarkedet og mulige ulikheter i måten man måler sysselsetting blant personer med nedsatt funksjonsevne på. En utvidelse av undersøkelsen til de andre nordiske landene, ville være av stor verdi for videre forskning og policyutvikling. Ikke minst vil alle nordiske land ha nytte av denne typen statistikk som bakgrunnsmateriale for rapporteringen til FN-komiteén om implementeringen av artikkel 27 i UNCRPD. En mulig videreutvikling kunne være en sammenlikning av hvordan trygdesystemene (socialförsäkringssystemen) i de ulike landene stimulerer til arbeid for personer som trenger tilrettelegging eller hjelpemidler.

I april 2017 koordinerte NVC et nordisk møte om indikatorer knyttet til UNCRPD, der representanter for nasjonale myndigheter og Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder deltok. Møtet var delvis finansiert av NOSOSKO og NOMESKO. Nordisk samarbeid om statistikk var også tema for et sideevent på statspartsmøtet for UN CRPD i juni 2017, arrangert av det norske formannskapet i Nordisk ministerråd. Det finnes dermed en viss samarbeidsstruktur, i tillegg til aktører som NordForsk og NOSOSKO, som kan danne grunnlag for ytterligere prioriteringer og innsatser for bedre fellesnordisk statistikkgrunnlag.

- NVC anbefaler at det settes av midler til en forstudie om etablering av et sammenlignbart nordisk statistikkgrunnlag knyttet til arbeidsmarkedsdeltagelse blant personer med nedsatt funksjonsevne.
- NVC anbefaler at det settes av midler til en kartlegging av hvordan de nordiske trygdesystemene stimulerer til arbeid for personer med nedsatt funksjonsevne og/eller nedsatt arbeidsevne.

Forskning om tverrsektorielt samarbeid

Nordisk ministerråd har tatt initiativ til et treårig (2017-20) prosjekt om tverrsektoriell samhandling for utsatte barn og unge mellom 0 og 24 år. Prosjektet skal bidra til erfaringsdeling og læring om hvordan ulike forvaltningsnivåer og sektorer best kan innrette sin innsats, og består av nasjonale case som skal utvikles og prøves ut i praksis. Følgeforskningen skal ha form av en evaluering som beskriver casene og det tverrsektorielle samarbeidet i

hvert case, utfordringer og styrker, samt brukerperspektivet. Evalueringen skal presentere noen overordnede konklusjoner om organisering og arbeidsmåter. Modellen vil kunne brukes for et tilsvarende prosjekt knyttet til lokalt tverrsektorielt samarbeid for inkludering på arbeidsmarkedet av personer med nedsatt funksjonsevne.

Den finske satsingen på tverrsektorielle tiltak for personer med nedsatt arbeidsevne, der koordinatorene følger opp de enkelte deltagerne i prosjektet, inkluderer en nettside, tietyoelamaan.fi, med kontinuerlig oppdatert informasjon av og for koordinatorene. Et forskningsprosjekt som skissert over vil kunne følges opp med en lignende nordisk kunnskapsbank.

- NVC anbefaler at det settes av midler til et prosjekt om tverrsektorielt samarbeid knyttet til arbeidsinkludering for personer med nedsatt funksjonsevne, tilsvarende prosjektet om tverrsektoriell samhandling for utsatte barn og unge.

Nordisk pris for inkluderende arbeidsliv

I 1995 opprettet Nordisk råd en natur- og miljøpris for å styrke bevisstheten om natur- og miljøarbeid i Norden. Prisen gis til en nordisk organisasjon, foretak eller person som «på forbilledlig vis har lykket med å integrere respekten for natur og miljø i sin virksomhet eller gjerning, eller som på annet vis har gjort en ekstraordinær innsats for naturen og miljøet.» En tilsvarende pris for inkluderende arbeidsliv vil kunne bidra til å sette dette teamet på dagsorden, bygge prestisje rundt feltet og gjøre det mer attraktivt for nordiske bedrifter og virksomheter å jobbe aktivt med inkludering.

- NVC anbefaler at Nordisk råd oppfordres til å vurdere etablering en nordisk pris for inkluderende arbeidsliv, etter modell av Nordisk råds miljøpris.

Litteratur

[Employment and Disability – How do we make it work? Seminarrapport fra Det første nordiske ekspertseminaret om arbeidsliv og funksjonshinder \(Helsingfors, 19. mai 2016\) \[Norsk versjon\]](#)

[Employment and Disability – How do we make it work? Seminar report from The first Nordic Expert Seminar on Employment and Disability \(Helsinki, 19 May 2016\) \[English version\]](#)

Nordens välfärdscenter
Box 1073, SE-101 39 Stockholm
Besöksadresse: Drottninggatan 30
Tel: +46 8 545 536 00
info@nordicwelfare.org

Nordens välfärdscenter
c/o Institutet för hälsa och välfärd
PB 30, FI-00271 Helsingfors
Besöksadresse: Mannerheimvägen 168 B
Tel: +358 20 741 08 80
helsingfors@nordicwelfare.org